

Dosarul nr. 2ra-1432/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul central (jud. V. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Sveatoslav Moldovan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vasile Ursachi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Ursachi împotriva lui Liubov Șalari cu privire la încasarea dobânzii contractuale și a cheltuielilor de judecată și la

cererea reconvențională a lui Liubov Șalari împotriva lui Vasile Ursachi cu privire la declararea nulității clauzei actului juridic

împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de Vasile Ursachi, casată hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central și emisă o nouă hotărâre

constată:

La 3 mai 2017, Vasile Ursachi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Liubov Șalari cu privire la încasarea dobânzii contractuale și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 3 decembrie 2014, dânsul a oferit pârâtei un împrumut în sumă de 42000 de euro cu o dobândă în mărime de 2.5 % lunar pe o perioadă de 8 luni conform recipiselor nr. 1 și nr. 2 din 3 decembrie 2014.

Până în prezent pârâta a achitat numai datoria de 42000 de euro conform recipisei nr. 1 din 3 decembrie 2014.

Iar în baza recipisei nr. 2 din 3 decembrie 2014, Liubov Șalari era obligată să achite dobândă în mărime de 2.5 % lunar din suma de 42000 de euro pentru 8 luni și anume, 8000 de euro până la 3 martie 2016.

A precizat că începând cu luna martie 2016, a încercat de mai multe ori să convingă pârâta să-i restituie benevol datoria, ultima însă refuza motivând că nu dispune de mijloace financiare și nici în viitorul apropiat nu va dispune de bani.

La 26 iulie 2016, a expediat pârâtei, printr-o scrisoare recomandată, pretenția privind restituirea datoriei menționate în mod benevol în termen de 14 zile din momentul primirii acesteia, care a rămas fără răspuns.

A relatat că anterior dânsul s-a adresat la Judecătoria Botanica cu o cerere privind eliberarea ordonanței de încasare a acestei datorii, astfel, la 22 octombrie 2016 a fost emisă ordonanța privind încasarea de la debitor a datoriei menționate.

Ulterior, această ordonanță a fost anulată prin încheierea din 6 martie 2017 din motivul că semnătura de pe avizul de recepție nu-i aparține lui Liubov Șalari și precum că ultima din 12 mai 2016 se află după hotarele țării.

A obiectat că chiar dacă debitoarea era plecată peste hotarele țării, aceasta cunoaște foarte bine despre existența datoriei și din acesta cauză nu era motiv de anulare a ordonanței.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 617, 867, 869, 871 Cod civil, art. 94, 166, 167, 174, 175 alin. (1) CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Liubov Șalari în beneficiul lui a sumei în mărime de 8000 de euro echivalent în lei la cursul valutar al BNM la momentul executării, a taxei de stat în mărime de 2650 de lei pentru emiterea ordonanței și a taxei de stat în sumă de 5040 de lei pentru examinarea prezentei cauze.

Prin cererea de chemare în judecată suplimentară, Vasile Ursachi a solicitat încasarea din contul pârâtei a sumei de 2435,75 de lei.

În motivarea acesteia a indicat că prin încheierea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul central, a fost admisă cerere de asigurare a acțiunii, iar întru executarea acesteia, dânsul a depus cerere la executorul judecătoresc privind intentarea procedurii de executare.

Astfel, la 8 iunie 2017, a fost emisă încheierea executorului judecătoresc privind încasarea cheltuielilor de executare din contul lui în sumă de 2435,75 de lei.

La 28 martie 2018, Liubov Șalari a depus cerere reconvențională împotriva lui Vasile Ursachi cu privire la declararea nulității clauzei actului juridic.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că potrivit art. 216 alin. (1), 217 alin. (1), 219 alin. (1), 220 alin. (1), 585, 869 alin. (1) Cod civil și site-ului oficial al BNM rata de baza pe perioada 19 aprilie 2013 – 12 decembrie 2014 a constituit 3.5 % anual.

Conform contractul de împrumut în speță este prevăzută dobândă de 2.5 % lunar ceia ce constituie 30 % anual, adică de opt ori mai mult decât rata de baza (în calitate de rată de referință pentru principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt) stabilită de BNM.

A remarcat că o rată a dobânzii care este de 8 ori mai mare decât rata de bază nu este într-o relație rezonabilă și contravine normelor legale imperative, care stabilesc criteriile legale de bază pentru stabilirea mărimii dobânzii.

Pe cale de consecință, urmează a fi declarată nulă clauza privind stabilirea dobânzii de 2.5 % lunar la contractul de împrumut încheiat între ea și Vasile Ursachi la 3 decembrie 2014.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 216, 217, 219, 220, 869 Cod civil și art. 172, 173 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, declararea nulității clauzei privind stabilirea dobânzii de 2.5 % lunar la contractul de împrumut încheiat între ea și Vasile Ursachi la 3 decembrie 2014.

Prin hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul central, a fost respinsă acțiunea lui Vasile Ursachi.

A fost admisă cererea reconvențională a lui Liubov Șalari.

A fost constatată nulitatea clauzei contractuale privind stabilirea dobânzii de 2.5 % lunar la contractul de împrumut încheiat între Vasile Ursachi și Liubov Șalari la 3 decembrie 2014.

Prima instanță a constatat că pentru existența dobânzii aferente contractului de împrumut, această clauză urmează a fi prevăzută expres în condițiile contractului de împrumut și nu trebuie să contravină prevederilor art. 869 Cod civil.

În același timp, instanța a reținut că în contractul de împrumut (recipisa) din 3 iunie 2014 în baza căruia Vasile Ursachi a solicitat încasarea dobânzii aferente în mărime de 8000 de euro, a fost stabilită o dobândă contractuală în mărime de 2.5 % lunar, adică 30 % anual, iar rata de bază prevăzută de BNM pentru aceeași perioadă era de 4.5 % anual, ceea ce denotă că dobânda contractuală stabilită de reclamant nu este într-o mărime rezonabilă cu rata de bază stabilită de BNM, fapt care atrage nulitatea absolută a clauzei contractuale cu privire la dobânda în mărime de 2.5 % lunar, prin prisma art. 220 Cod civil.

Pe parcursul examinării cauzei în apel, Vasile Ursachi a depus cerere privind micșorarea pretențiilor, solicitând încasarea din contul lui Liubov Șalari în beneficiul lui a sumei de 6311,22 de euro, echivalent în lei la cursul valutar al BNM la momentul executării și a sumei de 10971 de lei cheltuieli de judecată.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de Vasile Ursachi, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea lui Vasile Ursachi.

A fost încasată de la Liubov Șalari în beneficiul lui Vasile Ursachi suma de 739,49 de euro cu titlu de dobândă contractuală, care urmează a fi convertită în lei moldovenești conform cursului oficial de schimb stabilit de BNM la data efectuării plății și cheltuielile de judecată ce țin de achitarea taxei de stat pentru prima instanță și pentru instanța de apel, proporțional părții admise din acțiune, în sumă de 749,68 de lei, cheltuieli de executare în sumă de 2435,75 de lei, în rest, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

A fost respinsă cererea reconvențională a lui Liubov Șalari ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că recipisele încheiate între Vasile Ursachi și Liubov Șalari corespund condițiilor de valabilitate ale actului juridic.

Totodată, instanța de apel a învederat că în baza contractului de împrumut părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a BNM.

Astfel, dacă prin contract a fost stabilită o dobândă nerezonabilă față de rata de bază a BNM, atunci, potrivit art. 869 alin. (2) Cod civil, obligația de a plăti această dobândă este nulă de drept în partea în care depășește rata de bază a BNM.

Prin urmare, drept rezonabilă, în circumstanțele speței, instanța de apel a considerat dobânda stabilită de BNM existentă în perioada 19 aprilie 2013 - 12 decembrie 2014 și care constituia 3.5 % anual.

Instanța de apel a reținut că nu poate fi dispusă spre încasare dobânda solicitată de Vasile Ursachi pentru perioada de 3 decembrie 2014 - 3 august 2015, or, dobânda rezultată din suma împrumutului de 42000 de euro poate fi stabilită doar până la data la care suma împrumutului a fost restituită, instanței nefiindu-i prezentate probe care ar demonstra că datoria a fost restituită la o altă dată decât 3 decembrie 2014.

În privința cererii reconvenționale a lui Liubov Șalari, instanța de apel a concluzionat că nu poate fi dispusă nulitatea integrală a dobânzii stabilite de către părți.

La 21 mai 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Vasile Ursachi a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de încasarea din contul intimitei în beneficiul lui a sumei de 6311,22 de euro echivalenți în lei la cursul valutar al BNM la momentul executării și a sumei de 10971 de lei cheltuieli de judecată.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au examinat o altă datorie din 3 iunie 2014 pe care intimata a achitat-o, fapt despre care dânsul a invocat de câteva ori în instanța de apel, dar nu a fost auzit.

A remarcat că instanța de apel a ajuns la o concluzie greșită, deoarece recipisa nr. 2 care este anexată la dosar în original prin care intimata a indicat că se obligă să restituie suma de 8000 de euro este formată din recipisa nr. 1 din 3 decembrie 2014, dar nu din recipisa din 3 iunie 2014 cum a indicat Curtea de Apel.

Referitor la constatarea instanței precum că dânsul ar fi declarat că a primit împrumutul de 42000 de euro la 3 august 2015, nu este corectă, în realitate, dânsul a primit la 23 noiembrie 2015, dar acest fapt nu l-a putut demonstra, deoarece a restituit intimitei recipisa nr. 1 din 3 decembrie 2014 în original la momentul restituirii împrumutului.

Actele judecătorești recurate contravin și prevederilor Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 13 privind relația rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piața non-bancară și rata de bază a BNM.

În legătură cu faptul că pretențiile au fost micșorate cu 78,9 % și în conformitate cu art. 94 CPC, a considerat oportună încasarea din contul intimitei a cheltuielilor de judecată în proporție de 78.9 %, după cum urmează: 2650 de lei achitate pentru examinarea cazului dat privind emiterea ordonanței, 5040 de lei pentru examinarea cauzei în prima instanță, 2435 de lei cheltuieli de executare și 3780 de lei pentru examinarea cauzei în instanța de apel, în total 13905 de lei, deci 78.9 % din această sumă constituie 10971 de lei.

La 12 iulie 2019, Liubov Șalari, reprezentată de avocatul Ghenadie Bajurean a depus referință la recursul declarat de Vasile Ursachi, solicitând declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 25 februarie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 131), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 21 mai 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vasile Ursachi completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vasile Ursachi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Vasile Ursachi urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vasile Ursachi împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Sveatoslav Moldovan